

BERICHT OVER EEN DER LAATSTE OFFENSIEVEN, DOOR DE BELEGERDEN , UIT
OOSTENDE

++++++

In de rijk voorziene " Catalogus van de Pamfletten-verzameling berustende in de Koninklijke Bibliotheek " (1) , samengesteld door Dr. W.P.C. Knuttel, wordt, onder het nummer 1265 , een pamflet vermeld met als titel : " Nieuuwe Tydinghe Van den grooten Wtval van die Beleegherde in Oostende die nu by de drie Jaren swaerlick belegghert syn gheweest/ van den Eerthertoghe Albertus van Oostenrijck / Oock van de victorien gheschiet den 15. ende 16. Maey 1604. Item van den Tocht ende victorien/ die zijn Excel. in Vlaenderen over de soete ende soute wateren becomen heeft. (Met titelvignet) Eerst ghedruct tot Middelborch, by Thomas van Aken " .

Dit drukwerkje telt acht bladzijden, formaat 14 x 9 cm. Naar de inhoud hoort het bij de groep " Beschrijvingen van gebeurtenissen op politiek gebied " en is als dusdanig belangrijk voor de geschiedenis over de periode waarin het gepubliceerd werd. Ook door het feit dat pamfletten, voor de opkomst van de dagbladpers, voor een deel in de behoefte, aan voorlichting en opinievorming, in zaken van publiek belang , voorzagen. Als niet-periodieke geschriften, veelal van geringe omvang, bespreken en beschrijven ze aktuele gebeurtenissen, toestanden, personen, onderwerpen, enz.-meestal op kritische wijze - en verstrekken, zonder wetenschappelijke essays te zijn, een historische bron van grote waarde (2).

Zo verschaft deze " Nieuuwe Tydinghe " de mededeling over een uitval van de belegerden, uit Oostende, in het jaar 1604 , kort voor de inname van de stad. Deze plotselinge aanval moet gesitueerd worden tijdens de afwezigheid van de " maestro de campo general " A. Spinola, die, met een groot gedeelte van zijn leger naar Damme en de schans van Blankenberge trok om een eventuele opmars, van prins Maurits en zijn Statenleger, naar Oostende , te stuiten. Van deze gelegenheid hebben de belegerden dan ook gebruik gemaakt om een aanval te ondernemen. Volgens J. Bowens (3) was het doel van deze uitval(len) " d'aennaderingen der Beleggeraers, zoo veel het mogelijk was , te beletten " , want men bleef de stad verdedigen,

(1) Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage (Nederland)

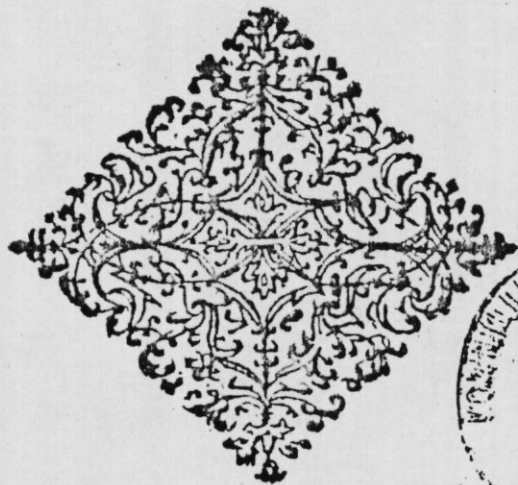
(2) D.J. Ter Horst " Over het begrip pamflet " , in "Bibliotheek-leven" , Deel XVII (1932) , pp. 8-30 .

(3) J. Bowens " Nauwkeurige Beschryving der Oude en Beroemde Zee-Stad Oostende " , Oostende 1792, Deel I , pp. 87-88

Van den grooten

Wtbal van die Beleggherde in Oostende
die nu by de drie Jaren swaerlich belegghert sijn ghe-
weest/ van den Eertoghe Albertus van Oosten-
ryck/ Oock vande victozien gheschiedt den 15.
ende 16. Maep. 1604.

Atem van den Tocht ende victozien/ die zyn Erkel
in Vlaenderen ober de soete en soute Wateren
becomen heeft.

Erst
ghedruct tot Middelborch, by Thomas
van Aken.

1265

Wleesen in de Historien van
Judith dat den Hoochmoe-
digen Holofermus hem ghe-
legert hadde voor de Stadt
Bethulia/ die hy door lang-
durich beswaren so seer verdrucht hadde
dat hy hem seer verlicp met trozige wo-
den/ ende lasterde Godes macht/ als seggē
de onnoegelic te sijn dat ghy ergens eni-
gen troost sout hebben te verwachtē om
onse hant te ontgaen/ Soo gebuerdet dat
(door schickinge gods) een eerbaer wedu-
we ghete Judith van Godt daer toe ge-
predestineert worde/ en den Holofermus
sijn hooft af sloech/ waer door sy ontfet en
des morges vroech quamē die upter Stadt
ghelopen in Holofernes Legher/ om haer
selben door gods schicking te verlossen/ so
seypden sy/ (spottende) die Mupsen sijn wt
haer hoolen ghecomen. etc.

Maer met rechte is desen Albertus den tweeden Ho-
lofernis die oock trodzende hem roemt de Stadt van
Oostende te willen hebben eer hy dat wil verlaten/
seggende mede dattet onnoeghelic is de Stadt te com-
nen ontfetten/ van nu machmen wel seggen dat de
benaude van Oostende wt de Verrijck als mollen/ of
mupsen comen loopen ende haer selbē door de segge-
ninge des Oeren ontfettet hebben.

ten minste tot de komst van prins Maurits die beloofd had, zoals ook blijkt uit de tekst van het pamflet, bij de eerste gelegenheid Oostende te komen ontzetten.

Maar van de bevrijding kwam niets in huis. Trouwens, na 27 augustus 1604 (4) , bleek Oostende een minder bruikbare haven dan Sluis . Daarbij kwam nog dat de reeds drie jaar belegerde stad niet opwoog tegen de steden die de Republiek, sinds 1601 , had kunnen veroveren; evenwel , dank zij het feit dat het Spaanse leger, in de Lage Landen, zich vooral geconcentreerd had op het beleg van Oostende (5) . De tot puin geschoten vesting werd dan tenslotte tot overgave gedwongen op 20 september 1604 .

Wat de tekst van het pamflet betreft, is het opvallend dat, zowel in de aanhef, middenin en in de slotalinea , aanhalingen uit het Oude en Nieuwe Testament voorkomen. Op deze manier heeft de, voor ons onbekende , auteur getracht - niet vrij van subjectiviteit - de aartshertog en de Spaanse vijand, die met zijn leger Oostende bestookte en de rest van de Zuidelijke Nederlanden reeds ingenomen had, te vergelijken met tirannen uit de bijbelverhalen, die , roemende over hun macht, eens het noodlot zouden ondergaan.

Nopens het bericht van de uitval der belegerden, waarbij zij een en ander buit maakten, is het ook treffend dat niets daarover vermeld wordt bij Ph. Fleming, E. van Meteren en J.L.Motley (6) .

Dit pamflet werd gedrukt te Middelburg (Zeeland) door Thomas van Aken, over wiens persoon en werkzaamheden niets bekend is . Waarschijnlijk is dit te wijten aan het verlies van vele archiefstukken, tijdens de brand van 1940, te Middelburg . Om een vlotte leesbaarheid van deze vroeg 17e eeuwse publicatie mogelijk te maken wordt, vooraf , naast een repro van dit pamflet, een " hertaling " aangeboden .

(4) Inname, door prins Maurits , van Sluis .

(5) Geoffrey Parker " Het Spaanse leger in de Lage Landen " Bussum 1978 . p. 239 .

(6) Ph. Fleming " Oostende, vermaerde, gheweldighe, Lanckuy-
righe ende bloedighe Belegheringhe Bestorminghe ende
stoute aenvallen " .
E. van Meteren " Historie der Nederlandscher ende haerder
na-buren oorlogen " .
J.L. Motley " The History of the United Netherlands " .

++++
+ + + + + + + +

EEN NIEUW BERICHT OVER DE PLOTSE UITVAL VAN DE BELEGERDEN UIT OOSTENDE, DIE REEDS DRIE JAAR DOOR DE TROEPEN VAN AARTSHERTOG ALBRECHT VAN OOSTENRIJK BELEGERD WORDEN .

TEVENS EEN VERMELDING VAN HUN OVERWINNING OP 15 EN 16 MEI 1604 EN DE ZEGEVIERENDE TOCHT, DOOR ZIJN EXCELLENTIE IN VLAANDEREN ONDERNOMEN (1) , ZOWEL OP DE RIVIEREN ALS OP ZEE .

VOOR DE EERSTE MAAL GEDRUKT TE MIDDELBURG, BIJ THOMAS VAN AKEN

-----+-----

Uit het boek Judith (2) leren we dat de hoogmoedige Holofernes (3) zich gelegerd had voor de stad Bethulië , welke hij na langdurig belegeren, grote dwang oplegde . Niet alleen dit, hij verachtte ook de God van de Israëlieten . Fier verklaarde hij , dat , het Joodse volk, troost noch redding van hun God moesten verwachten. Doch dit doen en zeggen zou hem duur te staan komen, want , God had een eerbare weduwe, Judith genaamd , uitverkoren om Zijn volk te verlossen (5) . Zij onthoofdte Holofernes (6) . Door deze moedige daad konden de Israëlieten zich dan ook van hun vijanden bevrijden (7) .

's Morgens vroeg, na deze voor Holofernes noodlottige nacht, begaf het Joodse volk zich naar het vijandelijke kamp om krijg met hen te leveren. Op deze manier ontzetten zij zich , door de wil van God , van hun vijanden . De Israëlieten, als " muizen uit hun holen gekropen " , bespotten en hoonden hun vijanden .

Met recht mag men Albrecht van Oostenrijk een tweede Holofernes noemen. Hij beroemde zich de stad Oostende niet te zullen verlaten vooraleer hij deze in zijn macht zou hebben. Trouwens, volgens hem was er geen denken aan dat de stad zichzelf bevrijden kon . Maar nu, dat de belegerden uit Oostende, als mollen en muizen uit het aardrijk gekomen zijn , mag men wel zeggen dat ze, door 's Heren' zegen, zichzelf ontzet hebben.

TOT DE LEZER .

Terwijl, geachte lezer, nu reeds bijna drie jaar , de stad Oostende krachtig belegerd wordt, grote kosten vergend van de stad en het graafschap Vlaanderen, werden reeds heel wat listen aangewend, door de vijand , om haar uiteindelijk te veroveren en in hun macht te krijgen. Om ze tot overgave te dwingen en elke in- en uitvoer te beletten, werden, met aarde versterkte bolwerken, kleine schansen en loopgraven aangelegd en voor de scheepvaart werd het verboden in- en uit te varen . Zo zou, volgens de aartshertog, de stad in grote nood gaan verkeren en tot capitulatie gedwongen worden. Wat Oostende reeds ten deel gevallen is, gedurende dit lange beleg, is niet te beschrijven .

Maar in het jaar 1604 ontplooiden de Almogende Heren Staten-Generaal der Nederlanden opnieuw hun macht (8). Onder de bekwame leiding van Zijn Excellentie Graaf Mauritijs van Nassau werd een grote krijgstoct in Vlaanderen ondernomen (9). Eén van de drijfveren, van deze hulpvaardige troepen, was, de in-het-nauw gedreven belegerden van Oostende te komen ontzetten, want, de situatie, voor deze stad, werd kritiek. De vijandelijke troepen hadden reeds positie genomen in de stadsgrachten en de muren ondermijnd om de daar opgestapelde tonnen buskruit te doen ontploffen. Van de te ontstane paniek zou men gebruik maken de krijgslui met furie en geweld te overvallen en om het leven te brengen .

Vermeldenswaard is, dat de aarsthertog Albrecht, op zaterdag 15 mei , tot driemaal toe een trommelslager de stad liet insturen met een voorstel tot overgave aan zijn macht (10). Bij de eerste zending beloofde hij dat , indien men aan dit aanbod gevolg gaf, de belegerden alles wat hen lief was mochten meenemen en of wegvoeren. Men ging er niet op in .

De tweede keer kwam de bode met het dreigement de stad te zullen bestormen door zesduizend klaar-voor-de-strijd staande Spaanse soldaten . Trouwens, berichtte de gezant van de aartshertog, was het binnen de vesting zinloos nog te durven hopen op ontzet of hulp van buitenaf. Niets anders dan een onschuldige dood zou hen te wachten staan om dan toch uiteindelijk gedwongen te worden tot onderworpenheid, want , het leger van Zijne Hoogheid bevindt zich reeds binnen de wallen .

Maar de trommelslager werd terug naar zijn aartshertog gezonden met de missive dat het voor hen een oneer zou wezen dergelijk sterk fort zo maar prijs te geven. Temeer, binnen de stad leed men geen gebrek en was men bereid de door de vijand voorgenomen aanval af te wachten . Want ook zij beschikten nog over meer dan zesduizend man, die binnen de muren verbleven, niettegenstaande er reeds evenveel, buiten de muren, tijdens het beleg, om het leven waren gekomen . Men besloot door te gaan tot het uiterste ! De derde keer werd het opnieuw een mislukking. Nu zou van 's Hoogheids wege geen genade meer verleend worden. Door middel van veel bedreigende woorden, met de bedoeling de gemoeieren te verzwakken werd, aan die van Oostende, nog eens de raad gegeven om dit goede aanbod, tot bedachtzaamheid , niet in de wind te slaan .

Maar de Tamboer werd, bij zijn derde en laatste zending, beleefd verzocht de stad niet meer binnen te komen met dergelijke vleiende boodschappen. Zo ja , zou men hem met kogels en buskruit van dienste zijn .

Alle aanbiedingen hadden tot niets gediend ! Als gevolg daarvan liet de troepenaanvoerder, Spinola , een stormloop uit-

voeren . Niettegenstaande hun posities, die ze reeds ingenomen hadden, langs en onder de wallen het Stekelvarken dat door hen bezet was (11), bracht de gehele onderneming niets op , dan alleen maar grote verliezen aan beide zijden .

Na deze zinloze strijd moest Overste Spinola zijn kamp opbreken om met tweeduizend man, ruitery en voetvolk , de komst , over " de zoete en de zoute wateren " , van Zijn Excellentie de Graaf Mauritius van Nassau te verhinderen en krijg met hem te voeren .

Zijn Excellentie had de Ritmeester Bacx uitgezonden om inlichtingen te verwerven nopens de troepenbewegingen en het aantal manschappen van Spinola's oprukkend leger . Maar Bacx stootte op een behoedzaam krijgsvolk, waarmee hij slaags raakte ; zo erg dat het grootste deel , van de aan hem toevertrouwde ruitery, dood achterbleef en hij in zijn been geschoten werd.

Ons leger, van deze aanslag op de hoogte gebracht, heeft onmiddellijk zijn schepen verlaten, een achtervolging op de vijand ingezet en hun grote verliezen toegebracht . Er zijn geen woorden genoeg om te beschrijven hoe triomfantelijk en kloekmoedig onze ruitery in het kamp terugkwam .

Wat het leger te Oostende betreft, telkens wanneer slag geleverd wordt, zijn er aan beide zijden deserteurs die , omwille van aangeboden geldsommen, overlopen van de ene naar de andere partij. Van zulken is men , in de stad, te weten gekomen dat het grootste gedeelte van de voor Oostende gelegerde troepen, met hun aanvoerder en al het paardevolk, vertrokken waren, als boven reeds verhaald .

Daarop hebben de belegerden, in grote getalle en met groot lawaai, een plotselinge aanval ondernomen en zich op de loopgraven, die onder de wallen aangelegd waren, gestort . De buit bedroeg : vijf banieren, twee kanonnen en achttien tonnen buskruit . Daarnaast werden veel gevangenen, waaronder een kolonel en zes kapiteins, binnen de stadsmuren opgesloten . Zo hebben die van Oostende zichzelf bevrijd van hun belegeraars die , dit hoeft niet gezegd, met grote verwondering geslagen waren over deze uitval.

Toen Zijn Excellentie, door oorzaken hem bekend, Aardenburg en Middelburg moest verlaten (12), nadat het leger, om hun soldij daar voordeel uitgetrokken hadden, werd koers gezet, over rivieren en de zee (als boven reeds vermeld) , naar de nieuwe versterking van de haven van Sluis . De vijandelijke troepen vluchtten binnen de stad zodat het voor ons leger geen moeite kostte hun schepen te verlaten en aan land te komen . De weg naar Oostende lag voor hen open .

Vandaar trokken ze naar het fort " Blankenberge " genaamd ,

dat halfweg aan de duinen lag . Wat dit fort aangaat, men denkt niet dat het kapituleren zal of vernietigd worden op het ogenblik dat de krijgstoet naar Oostende zal aanvangen. Maar iedereen vertrouwt op Zijn Excellentie en op het slagen van zijn voornemen. Aanderen geringschatten dit plan omdat het oprukkende Statenleger op het eiland van Cadzand aan wal gekomen is en deze weg niet naar Oostende leidt . Doch , men vergeet niet, dat een krijgstoet langs de wegen tē grote kosten en tal van andere problemen zou eisen van het land .

Leet de profeet Amos ons niet dat men van de overleggingen, der listige koningen, niet zal spreken, maar slechts de grote wonderwerken Gods zal verkondigen ? (13)

Voorts is bekend gemaakt dat alle oorlogs- en bevoorradings-schepen zich zouden begeven naar de haven van Sluis. Sluis wordt door onze troepen voortdurend belegerd en iedereen weet , nu reeds, dat de inname van deze stad spoedig zal volgen (14).

Eerstdaags verwacht men, in het kamp van zijn Excellentie, de doorbraak van de oproerige soldaten die zich maar op zes mijlen van het Statenleger bevinden en een , voor ons ongelooflijke , buit, door plunderingen verwonnen, meevoeren. Dit en alle overwinningen zorgt voor grote blijdschap in het leger van Zijn Excellentie, vooral ook doordat er veel voorraad is en alles aan gunstige prijzen verkocht wordt .

Ondertussen heerst er, tussen de steden onderling, grote tweedracht. Want hoe mooi ook de voorstellen en beloften, van de aartshertog, ook mogen zijn aan deze steden, lukt het hem niet hulp en versterking van deze te bekomen . Trouwens, de voor Oostende gelegerde krijgsmacht is, door de nu reeds drie jaren lange belegering, uitgeput en krachteloos geworden. Overigens, deze gehele onderneming heeft, tot nu toe, niets tot stand gebracht.

Maar , door zijn hoogmoed en eigenwaan, is de aartshetog net als Holofernes, Sancherib (15) en veel andere tirannen die, door dwingende machttuioefening, tot schande geworden zijn. Trouwens, het is ons bekend dat reeds heel wat koninkrijken op deze manier aan hun einde gekomen zijn . Kan het dan ook anders dat de Hoer van Babel van haar troon gestoten wordt en tot spot en hoon doorgaat bij de mensen ? (16)

Deze goede tijding, Geachte Lezer, hebben wij niet kunnen nalaten u mede te delen. Het is ons dan ook een plicht de Almo-gende God daarvoor te danken. Hij, die de weerstand en kracht van de vijanden teniet doet en vrees in hun hart jaagt; maar aan het tegenweer de overwinning schenkt . Amen .

BIBLIOGRAFISCHE NOTA'S

- (1) Deze militaire expeditie, door Maurits van Nassau in Vlaanderen ondernomen, leidde tot de definitieve inlijving van Sluis en Aardenburg bij de Noordelijke Nederlanden .
- Na de inname van Sluis en het verlies van Oostende werd een herdenkingspenning geslagen in de Noordelijke Staten. De ene zijde vertoont een grondplan van Sluis, de andere zijde een grondplan van Oostende en de versterkingen van de belegeraars aan de oostzijde van de nieuwe geul , omrand door de tekst : PLUS QUAM PERDIDIMUS - 1604 . Bedoeld werd dat de Noordelijken meer hadden gewonnen door het bezit van Sluis , dan ze verloren hadden door de opgave van Oostende . Deze mooie penning werd in 1980 heruitgegeven in brons , zilver en goud .
- (2) Het boek " Judith " schijnt een verdicht verhaal te bevatten, waarin wordt gesproken over een weduwe, Judith genaamd. Het doel van dit verhaal schijnt, om de moeder der Joden, onder de vervolgingen van Antiochus Epifanes (175-164 v. Chr.) te sterken en hen tot vertrouwen op God, zelfs in het grootste gevaar, op te wekken .
- (3) Assyrische veldoverste in het leger van Nabuchodonossor, tijdens de periode van het Neo-Babylonische Rijk (regeringsperiode van N. 605-562 v. Chr.)
- (4) Bethulië is een onbekende Joodse stad door Holofernes belegerd.
- (5) Zie het boek " Judith " , hoofdstuk 8, vers 27 tot 30.
- (6) "... zij onthoofdde de dronken Holofernes terwijl hij sliep ... " - Judith, hoofdstuk 13, vers 1 tot en met 9.
- (7) "... die van Bethulië dit horende en het hoofd ziende, ontzetten zich en loven God..." Judith, hst. 13 vers 19/21.
- (8) Deze machtsontplooiing had plaats net voor de eindfase van het Beleg van Oostende. Prins Maurits had van de gelegenheid gebruik gemaakt, terwijl de Spaanse troepen vastgehouden werden voor Oostende, om Aardenburg en Sluis te veroveren, waardoor de bedreiging tegen Zeeland weggenomen werd, de Schelde nog beter beheerst en een nieuw steunpunt voor de brandschatting van het Vlaamse platteland gewonnen werd .
- (9) In 1604 besloten de Staten te proberen om Oostende met geweld te ontzetten. Dit besluit was het resultaat van

de overeenkomst tussen Prins Maurits en Hendrik IV, koning van Frankrijk, die dong naar de soevereiniteit over de Zuidelijke Nederlanden. Evenwel moest de verbintenis, het sturen van 5000 man hulptroupen, de Franse koning nakomen. Zie ook E. Vlietinck : " Het oude Oostende en zijn driejarige belegering (1601- 1604)" -Oostende 1897 .p.303

- (10) In J. BOWENS " Nauwkeurige Beschryving der Oude en Beroemde Zee-Stad Oostende ", 1792, deel I, pp 86-87, wordt de inhoud van een in de stad " geschoten brief " medegedeeld: " Uyt het Stekel-verken, den 11 Mey 1604 ", waaronder een antwoord " Aen de Spaensche Beslag-maekers en Predikanten ", ondertekend door " De Franschen, Verdedigers van Oostende ", wordt afgedrukt . Het pamflet " Nieuve Tydinghe, enz. " bewijst dat men enkele dagen nadien overschakelde op het sturen van gezanten binnen de stadsmuren .
- (11) Stekelvarken (Porquepic, Porc-Epicq, tporcepijck), een Engels-Nederlandse fortificatie - Later ook een " Nieuwe Porquepic " .
- (12) Bedoeld wordt Middelburg in Vlaanderen (N.W.Oost-Vlaanderen)
- (13) De profeet Amos (3° boek v.d. "kleine profeten ") mikt in zijn profetie op de overleggingen van de listige koningen (Israël , Juda en nabuurlanden), die de afgodendienst ingevoerd hadden . Hij verwittigt het volk dat het oordeel Gods onvermijdelijk zal uitmonden in totale vernietiging. Daartegenover roept hij het volk op gehoor te geven aan God, Wiens wonderdaden en uitreddingen moeten verkondigd worden .
- (14) Inname : 27 augustus 1604.
- (15) Sancherib, koning van Assyrië (705-681 v. Chr.).
- (16) Verwijzing naar het boek " Openbaring van Johannes ", hoofdstuk 17 tot 19 . Babel en Babylon worden in deze apocalyptische literatuur voorgesteld als de " grote hoer " . Voor de schrijver van " Openbaring " was Babylon even verdorven als Rome , waar Christenen vervolgd werden, de beerput van het keizerrijk, en daarom verdoemd. De opsteller van dit pamflet vergelijkt de Spaanse macht en haar rijk met deze Oudtestamentische stad die, door het zegevierende recht, eens zal vernietigd worden .

NIEUVVE TYDINGHE VAN DEN GROOTEN WTVAL VAN DIE BELEEGHERDE IN OOSTENDE DIE NU BY DE DRIE JAREN SWAERLICK BELEGHERT SYN GHEWEEST/ VAN DEN EERTHERTOGHE ALBERTUS VAN OOSTENRIJCK/ OOCK VAN DE VICTO6 RIEN GHESCHIET DEN 15. ENDE 16. MAEY 1604.

ITEM VEN DEN TOCHT ENDE VICTORIEN/DIE ZIJN EXCEL. IN VLAENDEREN OVER DE SOETE ENDE SOUTE WATEREN BECOMEN HEEFT.

Eerst ghedruct tot Middelborch , by THOMAS van AKEN

--++--++--
++--++

Wy leesen in de Historien van Judith dat den Hoochmoedigen Holofernus hem ghelegert hadde voor de stadt Bethulia/die hy door langdurich beswaren seer verdruckt hadde dat hy hem seer verliep met trotzige woorden/ ende lasterende Godes macht/ al seggende onmoegelyc te syn dat ghy ergens enigen troost sout hebben te verwachten om onse hant te ontgaen/ Soo gebuerdet dat (door schickinge gods) een eerbaer weduwe geheten Judith van Godt daer toe gepredestineert worde: ende den Holofernum syn hoeft afsloech: waer door sy ontset ende des morgens vroeck quamen die uyster stadt ghelopen in Holofernes Legher/ om haer selven door gods schicking te verlossen/ so seyden sy (spottende) die Muysen syn wt haer hoolen ghecomen,etc.

Maer met recht is desen Albertus den tweden Holofernis die oock trodtzende hem roemt de stadt van Oostende te willen hebben eer hy dat wil verlaten/ seggende mede dattet onmogelyck is de stadt te connen ontsetten/ dan nu machmen wel seggen dat de benaude van Ostende wt den Eertrijck als mollen/ of muysen comen loopen ende haer selven door de segheninge des Heren ontsettet hebben.

Tot den Leeser .

DEwyle gunstige Leser dese Stadt van Oostende nu by na drie Jaren seer sterckelick Beleeghert met alle zijne ende des Landts van Vlaenderen oncosten/ ende seer veele ende menigerlye practycken aenghewent omme de stadt te veroveren ende in haer ghewelt te krijghen/ soo met vele ende stercke schandtzen Bolwercken/Reduyten/ ende Trencheen/om haer af te snyden den stroom: ende te verbieden het in ende wt varen van Schepen/ ende eyndelick te brengen tot den wtersten noot/ datse gedwongen soudensyn haer over te geven in handen van den Eertz-Hertoge Albertus/ het soude met geen Penne te schrijven wesen wat de Stadt Oostende al wedervaren is/in dit beleg. So ist dat dit Jaer 1604. der vermogende Heeren Generale Staten deser Nederlanden wederomme haer macht ghetoot met een groote Heyrtocht in Vlaenderen ondert beleyt van syn Excell. Graeff Mauritius van Nassouw/ Alles dienende tot secours ende ontset te doen benaude ende Belegherde van

Oostende die nuso nae belegert was datse inde grachten/ iae in de wallen ghecomen waren/ ende daer onder ghemijnt/ Alsoo datter etlycke tonnen Buscruyt daer in stonden om te laten springen/ om dan mit furie ende ghewelt de Chrijs luyden te overvallen ende om tleven te brengen .

Ten dient oock niet vergeten/ dat Albertus op saterdach wesende den 15. May eenen Tamboryn ghesonden ende tot driemaelen toe die Stadt/ van wegen den Hertoch laten opeyschen/ mit belof- tenis datse al wt der stadt mochten nemen ende wech voeren wat haer belieft/ maer die van de Stadt en namen hare goede presenta- tie niet aen .

Desen Tromslager is noch eens ghecomen ende de Stadt opge- eyscht als boven/ onder dreigementen dz daer ses Duysent Spaen- iaerts gereet lagen om haer te bestormen/ want sy sagen nu datter geen hope voor haer en was om ontset te worden ende haer iammerde datse soo onnosel om tleven souden comen/ sy souden haer doch overgeven in genade van syn Hoocheyt die nu met zyne macht inde wallen ghecoomen waren/ ende datter nu voor haer gheen troost te verwachten was . etc.

Maer die van binnen antwoorden dattet haer nu zeere genoegh en soude wesen datse alsulcken starcken Fort also lichtelyk souden over geven/ daer sy gheen ghebreck en hebben/ maer bereyt waren den storm te verwachten/ ende spraeken noch datter meer dan ses duysent inde stat gebleben/ ende daer buyten om tleven gecomen waren gedurende dit belech/ wilden ende waren geresolveert den uystersten noodt daer van te verwachten .

Ten derdemael heeft syne Hoocheyt den tamboryn gesonden ende haer laten aendienem datse gedencken souden datter gheen ghenade meer voor haer soude wesen/ mits biddende haer wel te willen bedenken wat sy doen/ ende de goede presentatie miet so lichtelyck inde wint slaen/ met veele dreyghementen alles dienende om tot flaeuherticheydt die van binnen te maken.

Waer op datse haer antwoordt creghen dat sy niet meer comen souden/ met vleyende tonghen haer te bespringen/ maer hadden noch Cruyt en Loot voor zyn aencomst/

Den Oversten Spinnola siende dat hy niet en vorderde met syn Bootschappen wt te schicken/ heeft eenen grooten storm aen gebrocht/ want sy onder de wallen laghen ende tporcepijck al inne hadden/ ende lange onder de wallen gemynt/ maer werden van deese mannelyc afgeslaghen/ ende dit Stormen duerde menichwerven/ maer richten niet wt/dan lieten aen beyden syden groot volck .

Soo ist dat den Oversten Spennola met meer dan 2. duysent man so te Paerde ende te voete op gebroken om te moeten ende ver- hinderen den overtocht van Excelentie/over de soete ende soute

wateren/ daer geen cleyn volck ghebleven heeft/ want syn Excell. hadde den Ritmeester Bacx wt ghesonden om tlegher te besichtigen ende te vernemen hoe datter met den Vyant gemant waren/ die hy al op syn hoede vont staen/ ende tot hem insetten/ dat syn Cornette meest daer ghebleven ende hy selver in syn been geschoten is .

Dan ons Leger hoorende desen wtval syn in allerijl gevolcht en den vyant met geweld de Brugghe af ghelopen/ so datter veele van des vyans volc gebleven is/ want onse ruyterye quamen so triumphant ende met sulcken coragie dattet niet genoegh can geschreven worden .

Angaende int Leger van Ostende/ soo wetet dat men geen crijch can voeren of daer syn aen beyde syen overlopers die haer daer op generen/ hebben geseyt dat den meesten hoop vant leger voor Ostende opgetrocken was/ met den Oversten ende alle Peerdevolc als boven verhaelt.

So syn de wter stadt ghelopen met een grousame macht ende grote getier ende hebben in des vyandts trenceen gevallen die alrede onder de wallen laghen so dat sy den vyant vijf Vaendels af namen twe stucken Geschut achthien tonnen Boskruyt een Cornels ses Capiteyns ende meer andere ghevanghen diese in de Stadt brochten/ ende haer selven vry maeckten/ waer over geen cleyne verbaestheyd in des Vyandts Legher is gheweest als een yghelijck by hem selven wel afmeten can .

Sijn Excel. Ardenborch/ ende Middelborch verlaten hebbende/ door oorsaken hem bewust/ maer het Legher zijn gherief daer uyt ghenomen (voor haer gelt) syn over de soete ende soute ghecomen als voren verhaelt/ syn getrocken na de nye schants/ liggende op de Haven van Sluys/ daer die vyandt die vlucht nam/ inde stadt/ alsoo dat het legher nu op de harde is / ende nu eenen vryen toeganck nae die Stadt van Oostende heeft/ dan aende Duynen half weech daer light een starckte genaemt Blanckenborch daer den pas henen gaet/ dan ghedencke anders niet oftsy sullent opgeven ende verlopen/ als den heyrtocht comt/ verhoope dat nu syne Excel. ghecoomen is tot dat wit van zijn voornemen/ Hoe wel dat het sommige in cleynachtinghe stelden/ dat het Leegher int eerste aencomen gelandet opt Eylandt van Cassant/ om dat sulcx niet en was de wech na Oostende/ daer voor het Landt sulcken cost af hadde/ etc.

Maer de Profeete Amos verhaelt ons tot leeringe/ datmen der wijsen Coninghen raedtslach sal verberghen/ dan des Heeren groote wonderwercken salmen op die daken uytroepen.

Voorder is de Trommel om gheslaghen/ dat alle Oorloeschepen/ ende Proviantschepen haer souden (l)eggghen inde Haven ter Sluys .

